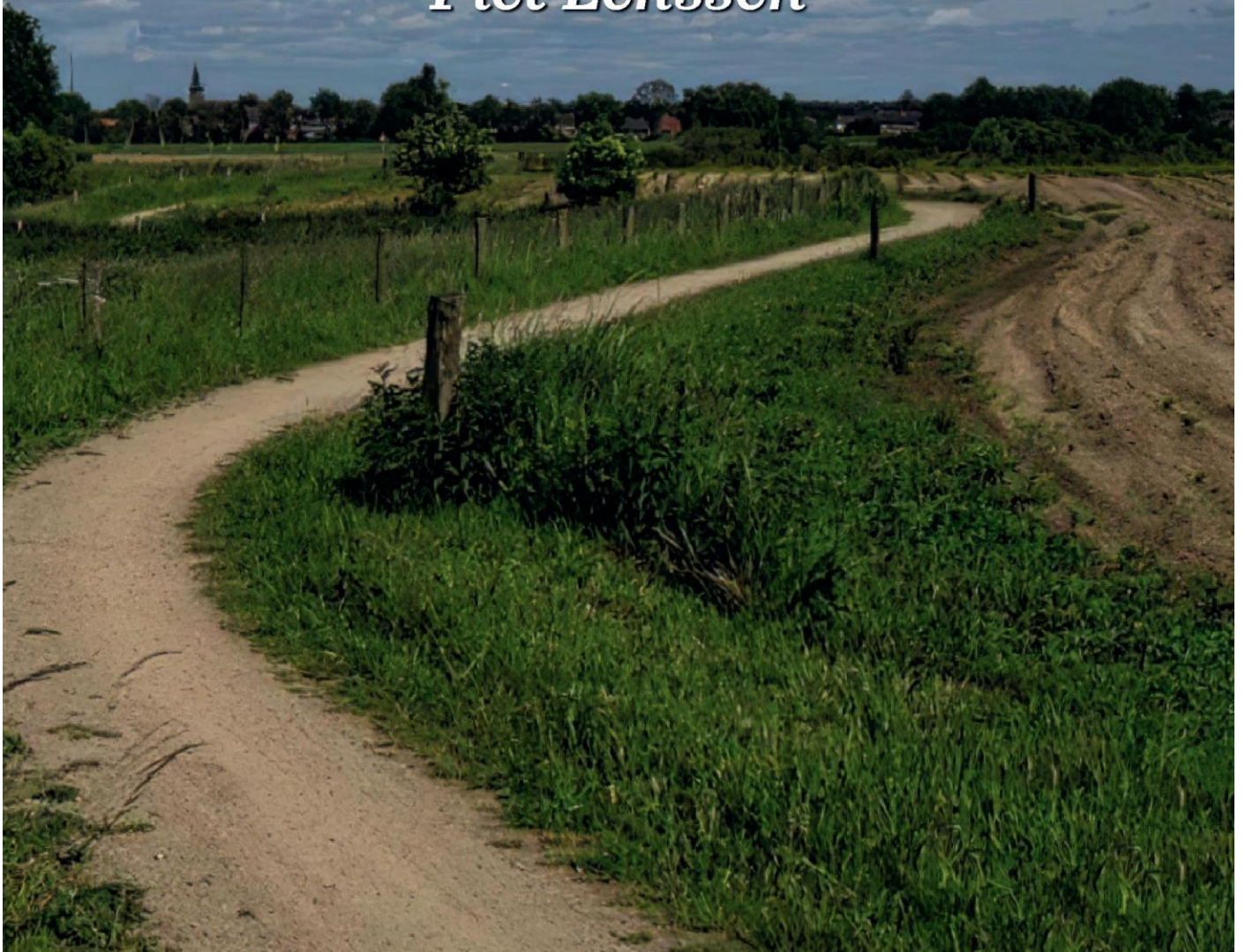

Van hier tot ginder

Grenslankroniek

Piet Lenssen

Van hier tot ginder
Grenslankroniek

Piet Lenssen

Melderslo

2025

Van hier tot ginder - Grenslandkroniek

Copyright © 2025 Piet Lenssen
Tekstverzorging: Wim Moorman
Druk: Pumbo.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

Voorwoord 9

I Van Hegelsom naar Melderslo 11

Familie Lenssen verkoopt boerderij in Hegelsom 11

De grens opzoeken 11

Huis Denen 12

Aanpassen aan verandering 13

II Jeugherinneringen van mijn vader 15

III De omgeving 17

Het Melders Veld 17

Turfvorming in de Peel 17

Klimaatverandering 21

“Woeste hoogte” 21

Station Lottum en halte Grubbenvorst 24

IV Vader vertelt over werken in Duitsland 29

Werk aan de winkel 30

Laden en lossen op halte beroemde spoorweg 31

Logement, man met de zwarte baard 35

Weer nieuw avontuur over de grens 37

Laagland dat bleef 39

Afzien, hoe lang houd ik dit vol? 42

De pannenschap in Grubbenvorst 47

V De Eerste Wereldoorlog 51

Aanleiding Eerste Wereldoorlog 53

Wacht kloppen in Kerkrade 54

Vervolg Eerste Wereldoorlog 59

Streng winter 60

Mijn vader vertelt verder 62

VI De jaren twintig 63

Tijdsbeeld vervoer over de weg 63

Gouden jaren 65

VII De jaren dertig	67
Inzegening huwelijk, de crisisjaren tegemoet	69
Leven van het land	71
Pastoor Ament	73
Broöd Kueb	74
Met schapen naar de hei over de Schaapsdreef	75
Nieuwbouw	76
Vervolg crisistijd	76
VIII De Tweede Wereldoorlog	79
Oorlogsdreiging vanaf 1937	79
De inval 10 mei 1940	80
Het leven in de oorlogsjaren	82
Aanval op trein bij station Lottum	84
Veiligheid op school	86
Zelfvoorziening	86
Roeibootjes	87
Diefstal	87
Luchtaanvallen op Duitsland	89
Vliegtuigcrash op het Melders Veld	90
Radio's inleveren	93
Neergestort vliegtuig in centrum Grubbenvorst	94
Neerstortend Duits jachtvliegtuig	96
Brandende huizen	97
Zware bom ontploft aan de Sint-Odastraat	97
Ontploffing	99
Krater	99
Dumpplaats	100
EOD	100
Fosfor	101
Jachtvliegtuig aangeschoten	102
Onrustige nachten	103
Razzia's	103
Het bevrijdingsleger maakt vorderingen	106
Verrassingsaanval op De Blakt	108
Bevrijding in zicht	112
Terug naar de vrije wereld	114
Het landschap verandert	115
Lottum moet evacueren	117
Inkwartiering Engelse soldaten	119
Natste herfst sinds honderd jaar	121

Modderen 122
Tanks in aantocht 123
Zwaar geschut 125
De Maas blijft nog grens 127
Januari en februari 1945 128
Voetbalwedstrijden 128
Oorlogsschade 129

IX Naoorlogse herinneringen 130

Een klein regenrivier als dorpsgrens 130
Aansluiting bij dichterbij gelegen parochie 130
De auto van Cornelis Seuren 131
Huisbezoek van de pastoor 134
De Driesprong 138
Wederopbouw 140
Naweeën van de oorlog 141
Gevaarlijk speelgoed 142
Weer naar school 142
Koude Oorlog 143
Welvaart 144
Herbouw kerken 146
Verdwenen schansen 146
De wereld verandert 147
Hoera! Een week vakantie! 148
Consternatie in 1948 148
Veel werk voor de pastoor 149
Uitstapje met de pastoor 149
Naar het trappistenklooster 152
Machinepark 153
Winterperikelen 153
Nieuwe uitvindingen 154
Uit het leven gegrepen 155
Dat was schrikken 157
Enkele jaren later 158
Het dagelijks leven ging verder 159

Bronnen 160

Voorwoord

Jarenlang rondzwerven in het grensgebied maakt je vertrouwd met het landschap. Tegen de avond maakte ik vaak een tocht in de omgeving. Ik liep naar de ver van huis gelegen akkers om de gewassen te controleren. Met een grote omweg ging ik dan in het donker door de bossen weer huiswaarts. Ik kende de omgeving, elk bos had zijn eigen kenmerken, in het ene waren vossenholen, in het andere groeiden bosbessen. Ook waren er ondoordringbare aanplantingen van grove dennen, die nog niet waren gedund en opgesnoeid. Daarin moest je zeker in het donker de paden weten om niet te verdwalen.

De tocht had iets geheimzinnigs en soms ook wel iets angstigs. Dan dacht ik dat ik stropers hoorde, maar als ik even stil bleef staan in het donker, hoorde ik niets verdachts en liep weer verder.

In het laatste bos stonden gekromde en scheef staande dennenbomen. Ze hadden de vele stormen uit het westen moeten opvangen die over de vlakte vrij spel hadden. In de verte waren dan de lichten van de boerderijen in het ontginningsgebied al te zien en de geluiden van vee, dat nog in de weilanden liep, waren al te horen.

Het was een afgelegen gebied, twee pastoors van de parochies aan beide zijden van de gemeentegrens bezochten de bewoners elk jaar. Verwachtten zij dat deze bewoners meer zielzorg nodig hadden?

Ik herinner me ook dat er tussen de jagersverenigingen onenigheid ontstond over de verdeling van de jachtgronden, maar dit werd in een dorpscafé snel opgelost.

Op Witte Donderdag kwamen de schoolkinderen te voet dwars door de velden vanaf Lottum paaseieren ophalen. Later in het jaar werd langs de deuren gegaan voor een kerkelijke actie. De collectanten kwamen uit een andere richting, via het Melders Veld.

Het gebied langs de Duitse grens verkenden we per fiets, vanaf Nieuw Holland bij Straelen in Duitsland door het bosgebied naar Arcen. Vrije doorgang zonder paspoort bestond nog niet. Aan beide zijden van de

grensovergang was altijd handel. Om uit te rusten was er daarom ook een café: waar handel plaatsvindt is ook meestal veel bedrijvigheid.

Een voornemen om op een dag ter bedevaart te gaan naar Kevelaer mislukte. We werden aan de grens door de Duitse grenswacht resoluut teruggestuurd. Een van ons had geen geldig paspoort, we moesten rechtsomkeert maken en onze goede voornemens wijzigen. Helemaal onverwacht kwam dit trouwens niet in de Koude Oorlog...

Dit zijn zomaar een paar losse herinneringen. Maar ik heb nog veel meer herinneringen. Aan mijn ouders, aan de oorlog, aan mijn jeugd, aan Melderslo, aan buurtgenoten, aan het leven in het grensgebied van Grubbenvorst, Lottum en Melderslo, aan nog veel meer. In dit boek zijn al die herinneringen gebundeld, samen met de weergave van de vele gesprekken die ik met mijn vader (1890-1978) heb gevoerd over vroeger. Hopelijk kunnen komende generaties er hun voordeel mee doen.

Piet Lenssen
januari 2025

IV Vader vertelt over werken in Duitsland

Mijn vader werkte ook in Duitsland. Wat hij mij daarover vertelde, heb ik hieronder weergegeven.

Door het werken op diverse locaties deden we veel ervaring op. Chris, een van mijn vrienden, had contacten met Tinus Jansen aan de Massenweg. Die had een oom die op de watermolen werkte bij Schloss Wissen aan de Niers in Weeze. Op het grote landbouwbedrijf was werk in de oogsttijd, had Janssen vernomen. Het was half juli en we konden volgens hem direct beginnen, de oogst moest worden binnengehaald en er werd goed betaald. Dan gaan we, werd in de groep besloten. Een familielid van een van hen in Arcen had al enige ervaring met het werken daar over de grens. Hij zou het een en ander verder wel regelen.

We gingen op een vroege morgen in juli 1907 te voet op weg naar het veer in Lottum. Daar staken we de Maas over. Vervolgens gingen we richting de collega, die aan de grensweg in Arcen woonde. We dachten met vijf te zijn, maar het werden er zes. Ger uit Arcen liep achter de schuur naar de wei en koppelde een zwaar volgroeid rund aan een halster. Dit moest mee. Het was dus maar aanpassen, hij met het beest voorop, wij er met een stok erachter aan. Het vorderde snel, eerst over karwegen, later door de bossen. We vroegen aan Ger of het beest ook grenspapieren bij zich had. Er kwam geen antwoord. Via diverse karrenspoorwegen kwamen we aan bij een weiland waarin enkele paarden en meer runderen liepen. De houten poort, voor aan de weg, werd geopend. Een grazer kon er nog wel bij. We waren intussen de grens al gepasseerd, bleek later. Onderweg hadden we wel een paar grenspalen gezien. Onze compagnon uit Arcen had blijkbaar goede connecties met de in die omgeving dienstdoende grenscommiezen.

Schloss Wissen

Hoofdingang Schloss Wissen met kapel

Werk aan de winkel

Bij aankomst bij de bedrijfsgebouwen van Schloss Wissen werden we door de vrouw des huizes opgevangen op de binnenplaats van de grote carréboerderij. Die was van het kasteel gescheiden door een weg met

karrensporen. De vrouw was bezig in een bijgebouw. Een dag later bleek dit een bakhuis te zijn.

Er bleek nog *vierzig Hektar* rogge en tarwe op het veld te staan die binnengehaald moest worden. Een ploeg werkers was op afstand al volop bezig wagens te laden. Dit waren geen tweewiels karren, zoals bij ons, maar zware vierwiels wagens, met dubbelspan paarden. Het was nog vroeg in de morgen, we konden direct beginnen.

Het viel tegen in het begin, het tempo van laden en opsteken. Enkele robuuste Duitse knechten wisten wel van aanpakken. Al gauw bleek dat een van hen de zoon van de baas was.

Het graan ging niet in graanmijten, maar werd in open veldschuren opgetast. Hierin was veel ruimte. Er werd gewerkt met staande kar (de volgende kar staat steeds klaar). Het stapelen in schuren verhoogde de werkcapaciteit. Thuis waren we gewend de oogst in mijten op te slaan. Daar ging meer tijd in zitten, doordat het bouwen van een mijt nauwkeurig moest gebeuren om te voorkomen dat de mijt later scheef kwam te staan. Ook moest de kap niet te plat zijn om het indringen van regenwater te voorkomen.

In vier dagen was de hele oogst binnengehaald. Het was hard werken, maar met een man of twaalf werd er veel werk verzet. Laat in de avond ging de boer naar de diepe kelder, waarna hij met een grote kan koel bier naar boven kwam. In de kelder lag het bier in houten vaatjes opgeslagen, zoals dat bij ons in cafés ook gangbaar was.

We sliepen boven op de zolder op roggestro. Brood werd gebakken in het bakhuis, dus de kost en inwoning was geregeld.

Laden en lossen op halte beroemde spoorweg

Na de drukke oogstwerkzaamheden hadden we ons nog laten strikken voor een speciaal karwei op de Halte Kalbeck, enkele kilometers ten oosten van Schloss Wissen, vlakbij het dorp Kervenheim.

Een aannemer bood ons veel geld voor het lossen van treinwagons vol met metselstenen en zwaar bouwhout, vanaf het station Halte Kalbeck. De lading was bedoeld voor de uitbreiding van het klooster in

VII De jaren dertig

De jaren dertig waren een roerige tijd. Het onheil raakte in een stroomversnelling door algemene overproductie. Er kwamen veel goedkope producten Europa binnen, dus ook Nederland. Dit was het begin van de crisistijd, de jaren dertig.

Mijn vader had een boerderij gebouwd. De bouw was begin 1929 klaar gekomen, met ook een paar kippenhokken. Dit alles betaalde hij contant uit eigen zak. Hij had hiervoor gespaard en hard gewerkt, en ook geprofiteerd van de gouden jaren twintig. Er werd destijds eerst gespaard en dan pas geïnvesteerd. Dit was ook de leerschool van de jaren twintig. De bouwgrond van mijn vader lag op de grens van de gemeenten Grubbenvorst en Horst. De grond aan de Horster kant van de grens was niet te koop. Daarop besloot mijn vader dan maar vijf meter over de grens te bouwen.

Boerderij Losbaan, 1950

Zijn zelfwerkzaamheid aan de bouw bestond uit het uitvoerend werk voor de basis van de fundering. Dit gebeurde door een zandheuvel in de buurt af te graven, met paard en kar een solide fundering te storten van geel zand en deze aan te wateren.

Een gedeelte van de bedrijfsgrond was al eerder als woeste grond van Lottumse grondbezitters gekocht en door hemzelf ontgonnen. De kasteelheer van Lottum, Lom de Bergh, had al jaren daarvoor grond verkocht aan Lottumse families. Die konden deze later met geringe winst doorverkopen. Ze hadden niet de capaciteit om zelf de grond te ontginnen.

392
 Yan H. Hendrik Meijzers, landbouwer te Lottum,
 verklaart te hebben verkocht, aan den mede-
 ondergetekende Peter Lentsen, landbouwer
 te 't Horst, Melderste, die verklaart welke in koop
 aan te nemen:
 Opmerking! Opmerking! sectie B. 22. 23. 24.
 308 en 309 heides groot 2 hectaren 49 aren
 25 centiares.
 Partijne verklaren, dat deze koop en verkoop
 is geschied:
 a. voor een koopprijs van een honderd en vijftig
 gulden, welken verkooper verklaart te hebben
 ... .. waarvoor mede hi deke quitantie.

109 572
 Mijnen koop sectie B nummer 665 de meen-
 Bosch veen en zestig aren, der sig centiares
 voor vier honderd neg en twintig gulden aan
 Jacob Lensen, landbouwer te 't Horst, die verschem
 en verklaart te hebben gekocht als monde
 ling lasthebber zijner moeder Peponella
Schaerts, weduwe Jacob Lensen, landbouwer
te 't Horst, melder te

Koopaktes van grond

Er stonden veelal dennenbomen en jaren eerder aangeplante bossen op de heidegrond. Tussen de dennenbomen waren de zogenaamde rabatten gegraven tijdens een werkverschaffingsproject eind negentiende eeuw. Deze rabatten bleven later nog altijd zichtbaar bij het ploegen van het land. Het waren parallel gegraven ondiepe slootjes, bedoeld voor de ontwatering van de natte grond.